

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. II. Quanta ex præjactis fundamentis sit Summo Pontifici potestas in exigendis à Clro Gallicano pro Ecclesiæ universalis nec effitatibus, præcipuè adversùs infideles subsidijs?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

enim, aut sacrum idem est, quod ab omni usu profano semotum & cultui Divino mancipatum, sive immediatè, ut vasa sacra, quibus ad peragendam rem Divinam utimur, sive mediatè, ut decimæ, & alia, quibus templa sartatecta, & ornata conservantur, Altaris ministri aluntur, aliaque opera pia perficiuntur.

Licet autem Papa non sit absolutus bonorum omnium Ecclesiasticorum Dominus; tamen quæ rationes à jure naturali, & positivo, Divino & humano ductæ probant, eum, qui Altari servit, de Altari vivere debere, eadem etiam demonstrant, Romanum Pontificem, cum omnium Ecclesiarum sit Primas, cum teneatur, ut illarum Pastores officio fungantur, invigilare, delinquentes corrigere, atque, si peccatum exigat, plectere, illorum jura tueri, aliaque probi Patris, & Pastoris officia exhibere, posse de redditibus Ecclesiarum omnium ea capere, quibus ad congruam suam, Officialiumque sibi collaborantium sustentationem indiget.

Itaque, quamvis certa sint Ecclesiæ Romanæ, sicut & reliquis alijs, bona destinata; sitamen illa non sufficiant, licetibi, quæ deerrunt, ex alijs Ecclesijs conquirere. Ut enim multiplicem personam sustinet Pontifex, ita multiplices sumptus facit; & unius quidem Diæceseos necessitatibus providenti sufficienter fructus inde percipit; at non totum Christi gregem pascendi, atque regenti. Si ergo Reges consumptis dominijs, ut vocant, redditibus, qui proprijs, & Regni expensis erant destinati, sine injuria possunt exigere subsidia, ad bella pro Regni tuitione, aut securitate suscipienda, vel sustinenda, aliaque gerenda negotia, publico bono utilia: quidni poterit Summus Pontifex, ijs, quæ à speciali Diœcesi percipit, ad ipsiusmet Diœceseos bonum expensis, ab omnibus alijs Ecclesijs, quibus prospicere tenetur, necessaria subsidia sibi assumere. Quarta potestas, inquit Cancellarius Parisiensis lib. de vita Spirit. anim. lect. 3. Naturaliter Papa conveniens habet, & requirit, ut tanquam superior & tutor, atque conservator honoretur, & juvetur ab omnibus.

Concilium Basileense, quod in id maximè incubuisse videtur, ut Summi Pontificis jura quam angustos posset, in fines arctaret, cum Annatarum usum abolendum decerneret, hoc tamen tẽperamento Decretum lenivit; Pro oneribus autem, quæ ipsum (Romanum Pontificem) pro regimine universalis Ecclesiæ subire, oportet, proque sustentatione sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, & aliorum necessariorum Officialium hoc sacrum Concilium, ante sui dissolutionem omnino debuit, & congruenter providebit. Quod si contingat, aliquam circa hoc provisionem non facere, per hoc eadem sancta Synodus, non intendit in aliquo modo præjudicare sanctæ Romanæ, & universalis Ecclesiæ. Datum Basileæ in Majori Ecclesiâ in Sessione publicâ, celebratâ anno Domini 1433. 30. Julij.

Itaque Clerus Gallicanus, qui tam alacriter, tamque liberaliter Regi suo, tum singulis annis certa rataque, tum quinto quo-

que anno nova & extraordinaria subsidia confert, quibus Regnum ab hæresi liberet, aut tueatur, iniquus esset, si Summo Pontifici, qui totius Ecclesiæ curam ex Divino mandato gerit, ea sine injuriâ denegari posse arbitraretur, quibus ad rectum, & felix totius Christianitatis regimen indiget. Quæ injustitia clariùs appareret, si Summo Pontifici non tam pro sua, suorumque sustentatione, quam pro totius Ecclesiæ adversus Infideles defensione auxilium postulanti non obtemperaretur.

Nec justa esset excusatio, si objicerentur nonnulli abusus, qui fortè olim in exigendis hujusmodi subsidijs irrepperunt, ut optimè notavit Joannes Gersonius, sex considerationes super statu Summi Pontificis & Dominorũ sanctæ Ecclesiæ Cardinalium ponens. Statuit enim in duabus primis considerationibus dignitate, atque autoritate illius statûs; nec non jure capiendæ sustentationis, considerationem tertiam hanc addit; status prædictus non ideo perdit jura sibi convenientia, quæ posuit propositio duplex præcedens, si fortè fuerint abusus aliqui personales, olim, vel nunc inventi. Alioquin sic argueretur adversus omnem statum, nedum Ecclesiasticum, sed temporalem; quod dissipandus est, deferendus, & perdendus; quoniam in multis offendimus omnes. Gersonius tom. 1. col. 188.

S. II.

Quanta ex præactis fundamentis sic Summo Pontifici potestas in exigendis à Clero Gallicano pro Ecclesiæ universalis necessitatibus, præcipuè adversus infideles subsidia,

Ita pergit præcitatus Author cap. 11. Docet nos B. Paulus, & post illum unanimi consensu sancti Patres, ac Doctores Catholici, Ecclesiam corpus esse; ipsum (Christum) dedit Caput supra omnem Ecclesiam, quæ est corpus ipsius, inquit Apostolus Ephes. 4. Adimpleo ea, quæ desunt passionum Christi in carne mea, pro corpore ejus, quod est Ecclesia. Col. 1. v. 14. Illius corporis membra sunt omnes fideles; Sicut enim corpus unum est, & membra corporis cum sint multa, unum tamen corpus sunt: ita & Christus. 1. Corinth. 12. v. 12. Vos autem estis corpus Christi, & membra de membro. ibid. v. 27.

Quæ autem sint membrorum inter se affectiones, & officia, explicat Apostolus 1. Corinth. 12. v. 25. & 26. his verbis; Id ipsum pro invicem sollicita sint membra. Et si quid patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra: sive gloriatur unum membrum, congaudent omnia membra. Quemadmodum igitur in corpore naturali sola membra rescissa, vel arida cæterorum dolore non afficiuntur; ita in mystico Ecclesiæ corpore, qui singularum Ecclesiarum infortunijs, ac persecutionibus non moventur, se viva mystici corporis Christi membra non esse, declarant.

Cæterum mutua illa membrorum sollicitudo non in solo sistit passionum communione, sed ulterius in præstandâ operâ & auxilio,

QUISITIO VI

S. I.

S.

6.

itas
lica
VI

lio, ut imminens, aut jam vexans malum propulsetur. Læsa manu, accurrunt oculi, ut vulnus intueantur, pedes ad remedium properant, lingua illud postulat, altera manus admoveat, singula denique membra propria officia obeunt, ad unius partis offensæ solatium. Non ergo Christianæ charitatæ præcepto faciunt satis, qui afflictis condolent, nec opem ferunt. Cùm Christiani Ierosolymitani magnâ laborarent egestate, tanto cùm affectu illis cæteri succurrerunt, ut effusam illorû liberalitatē moderari ferè opus fuerit; *Quia secundùm virtutem & supra virtutē voluntarij fuerunt.* 2. Cor. 8. v. 3. Itaq; modum hunc præscripsit Apostolus, non ut alijs sit remissio, vobis autem tribulatio; sed ex æqualitate. In præsentì tempore vestra abundantia illorum inopia suppleat: ut & illorum abundantia vestræ inopiæ sit supplementum, ut sit æqualitas. *ibid. v. 13. & 14.*

11. Cùm Saladinus Babylonix Rex Saracenus terram sanctam infestaret, ac Hierosolymam cepisset, Philippus II. Rex Franciæ, Henricus II. Rex Angliæ, cùm antea inimici essent, Guillelmo Archiepiscopo Tyri prædicante, & Domino per gratiam, & per signum miraculosum cooperante, facti sunt amici, susceptaque de manu illius Archiepiscopi Cruce, statuerunt, ut omnes (exceptis illis, qui ipsam peregrinationem suscipere) ad impensas expeditionis decimam redderent, & mobilium suorum perolverent. Hoc autem, ut notant Rigordus in *vita Philippi*, & Rogerius de Hoveden in *vita Henrici*, factum est, consentientibus Episcopis, & Baronibus.

12. Porrò si fideles, etiam laici bonorum priorum partem in pium illud opus erogant, quanto æquius est, ut Ecclesiæ bona, quæ ideo sacra dicuntur, quòd Divinis usibus sint destinata, in rem ad Dei gloriam, & animarum salutem tantoperè conducentem impendantur? Si laici fratrum suorum calamitates tenentur sublevare, quanto magis Pastores, & in Christo parentes? Si etiam adhibita excommunicationis sententiâ, ut testatur Rogerius, & innuit Rigordus, renitentes laicos ad solvendam decimam de rebus & mobilibus profanis indictam adegerunt: nonne turpe esset, si ipsi de bonis sacris, quorum sunt tantùm dispensatores, opem in fidei, libertatis, ac vitæ periculo constitutis ultrò non offerrent?

13. Prævit illis nuper ipsorum Caput: quis enim obfessâ à Turcis Viennâ, toti ferè Ecclesiæ non metuebat exitium? Quis Othomanicæ potentix in Germaniam, Italiam, ac remotiores deinde Provincias irrupenti obstitisset, Christianis Principibus inter se concertantibus, nisi providentia Summi Pontificis in se ipsum avari, & in Ecclesiam liberalissimi, suis consilijs, vigilijs, ac curis assiduis, effusam thesauri sui largitionem adjunxisset, quo Principes, ad communem Christiani nominis hostem repellendû armatos, juvaret; ac cùm proprijs ipsum manibus pugnare non deceret, effusis pecunijs vince- ret? Magnum quid præstare sibi videbatur

Innocentius III. in Concilio Lateranensi triginta millia librarum ad expeditionem in terram sanctam offerens. Sed quàm exiguum donum, si conferatur cum magna illa vi auri & argenti, quam Innocentius XI. in Germaniam & Poloniam misit? An exemplum adeò insigne reliquorum Episcoporum, & inferioris Ordinis Clericorum animos ad deprecandos Christianorum Principum conatus non accedet? Cæteri Pontifices præceptis, atq; censuris egerunt: Innocentius XI. exemplo invitavit. Sed si qui præeunt non sequerentur, an de jubete, vel etiâ cogente justè conquererentur.

Spontanea, inquires, debet esse obligatio. Is sanè quidem modus pietati Christianæ congruentior est. Verùm posse, urgente necessitate, reluctantes, saltem Clericos cogi, docent plurimorum Decreta Conciliorum: solo præcepto usum est Lateranense quartum. At Lugdunense primum censuram adjecit; *Sed utque, se omnes ad hoc fideliter observandum per excommunicationis sententiam obligatos, ita quòd illi, qui super hoc fraudem scientes commiserint, sententiam excommunicationis incurrant.*

Sed ne quis, hanc potestatem solis Concilij competere, contendat, suadet ratio, ac praxis confirmat, eam etiam penes Summum Pontificem existere. Est ille pater familias, ad quem spectat cura totius domûs, Pastor universi gregis, & Caput visibile universæ Ecclesiæ, ad cujus prouide officium & auctoritatem spectat sollicitudo de universis domesticis Dei, de singulis Christi ovibus, de cunctis myllici ejus corporis membris.

Sanè ita hodie refrixit charitas, totque congregandis Concilij obstant impedimenta, ut peritura esset maxima Christianitatis pars, si eâ tantùm ratione auxilium esset expectandum. De sapientissimo igitur Ecclesiæ institutore certò credendum est, ipsum Vicario suo, cùm ei sponsam suam commisit, facultatem quoque largitum esse, cuncta peragendi, quæ ad securam ejus custodiam, ac defensionem essent necessaria.

Plurima sunt Pontificum hæc facultate utentium exempla; Clemens IV. è Gallia oriundus, pietate atque integritate maxime conspicuus, anno 1267. Decimam omnium reddituum Ecclesiasticorum S. Ludovico Francorum Regi ad expeditionem in terram sanctam sese accingenti ad triennium concessit, cùmque Capitula Ecclesiarum Cathedralium onus detrectarent, ea graviter increpuit, & excommunicationis, Beneficiorumque privationis interminatione in ordinem redegit. Vide Raynaldum ad an. 1267. num. 13. & 149. Urbanus IV. etiam natione Gallus antea, ut videre est apud eundem ad an. 1256. num. 11. non Capitula solum (ne quis suspicetur secundi tantùm Ordinis Clericos cogi solitos) Archiepiscopales Nemensem, Senonensem, & Bituricensem renitentes compulerat. Alia passim in eodem Raynaldi volumine legi possunt exempla, ex ipsorummet Pontificum litteris ab eo citatis educta.

Sed ea est hujusmodi subsidiorû, dum necessaria sunt, justitia, ut, qui se morosos in

ijis præstandis exhiberetur, non tam auctoritatis ad ea exigenda defectum in Summo Pontifice, quam abusus quosdam, aut nimiam in exigendo severitatem causari sint. Verum præterquam quod longè abessent hodie omnium illarum excusationum colores, cum Innocentius XI. suos thesauros exhauriri malit, quam extra Italiam Decimas imponere, & reliquos Episcopos ex eplo allicere, quam præcepto urgere; non continuè negàda esset Papæ potestas, ut *superius* eù Gersonio notavimus, etià si ejus usui nonnulli olim abusus admixti fuissent.

Unum duntaxat video super futurum Clero Gallicano, & alijs prætextum, si res eò perducerentur, ut Pontifex, consumptis suis redditibus, non posset Christianarum aliquarum Provinciarum adversus Infidelium impetus securitati consulere, nisi exacto ab alijs subsidio: nimirum non jam de recuperanda terra Sancta, sed de tuendo, vel restituito Principum sæcularium dominio agi. Quasi verò solius Paletinae causà olim petite sint Decimæ, ac non unicum sit Ecclesiæ corpus; aut ideo deferendi sint Christiani in fidei periculo constituti; quia si eis manus porrigatur, non nihil utilitatis illinc in Principes Christianos derivabitur. Nihilne Reges Franciæ perciperunt emolumentum ex compressis in partibus Tholosanis Albigenensibus, quæ occasione Honorius III. Philippo Augusto partem etiam pecuniarum subsidio terræ Sanctæ destinatarum concesserat, ut videmus in ejus Epistola in *append. 2. Tom. 5. Duchesne relat. sub num. 10.*

Martini IV. Natione Gallum Philippo III. Francorum Regi Decimas ad triennium concessisse, ut bellum gereret contra Petrum Aragoniæ Regem, Siciliæ invasorem, testatur ejus litteræ ad Joannem Legatum datæ, ut Præsules ad solvendas Decimas cogeret, & citatæ ab Oderico Raynaldo ad an. 1283. *num. 35.* Nec dubitavit pios ille Pontifex, ut ostendunt litteræ ab eodem Historico citatæ *ibid. n. 41.* exactas à Clero pro instaurandis Syriæ rebus Decimas, olim decretas in Concilio Lugdunensi, ad defendendam Siciliam derivare. Narrat idem scriptor, & citatis ejusdem Pontificis libris probat *num. 10.* ipsum non solum à Gallis, sed ab alijs quoque Præsulibus opes in id conferri voluisse. Siculos similiter, tum Provinciæ, atque Areliensis Archiepiscopatus Præsules Decimas Regi Carolo, ut hostem Regno ejiceret, solvere; atque ad id à Legato adigi præcepisse. Hæc autem ab eo perperam gesta non fuisse, suadent virtutes & miracula, quibus claruisse, fertur apud Historicos. Honorius ejus successor, quas ille Decimas Philippo III. jam pro Aragoniæ armis comparandis attribuerat, Philippo IV. ad quadriennium permisit, ut narrat Raynaldus ad an. 1286. *num. 27.* Sed de his hæcenus, quæ in præxim redigere, utinam nunquam opus sit.

§. III.

Quocnam Summo Pontifici jus sit erga beneficia Ecclesiastica intra Galliam consistentia?

Hanc rem ita prosequitur Author præfa-

tus *cap. 12.* Nullus in re, inquit, laudabilior foret Gallorum pro defensione libertatum Ecclesiæ Gallicanæ zelus, quam si antiquorum Canonum observantiam, circa Beneficiorum dispositionem factam testam servarent, nec Summum Pontificem cogerent suâ supra Concilia, & eorum Canones, auctoritate uti.

Restiterunt quidem Galli dispensationi super regula, quæ sæcularia Beneficia Regularibus personis conferri præcipit, quando Summi Pontifices beneficia Galliarum Italiam, aut alterius Nationis viris, de Ecclesiæ benemeritis distribuiebant. At ubi ex Caroli VII. Francorum Regis Edicto anno 1431. dato non nisi indigenis (intellige sine Regis licentiâ) ea largiri licuit, Commendarum usus in favorem sæcularium aded invaluit, ut quamvis antiqua Canonica disciplina Concordatis confirmata fuerit *tit. de Regiâ ad Prælaturas nominatione faciendâ. §. Voluntas.* Philippus Probus in *addit. ad Gloss. Pragmat. Sanction. tit. de collat. §. Cui rei. num. 17.* in hunc modum conqueratur. *Hodie tamen sit contrarium, aded quod in Gallia vix posset reperiri decimus Abbatum numerus professionis Regularis. Unde non immerito videmus omnes penè Domos Regulares ad nihilum in vita, & moribus, prout & rebus reduci, & caducitatem amplecti, Monachosque Mendicantium Ordinum fieri, & extra septa Monastica potius eos languescere, quam vivere. Quæ sit horum occasio, vel causa, dicitur ex eo, quod Commendataris aperta est superiorum porta, quibus his, & alijs de causis poterit claudijanus celsi. Qui abusus ex eo tempore magis ac magis excrescit.*

Eaque fuit una ex causis, cur Concilium Tridentinum à Curia Franciæ non fuerit receptum. Primam enim reculationis rationem eam attulerunt Regina, & magnus Cancellarius Nuncio, Concilij receptionem urgenti. Quod Concilium Tridentinum veteret, Beneficia Regularia in Commendam tradere, cum Rex hujusmodi Commendis multos Primates viros sibi devinceret, quorum auxilio difficillimis illis temporibus indigebat. *Palla vicinus lish. Concil. Triad. lib. 24. cap. 11. num. 4.*

Aded non servantur in Gallia Canon 15. Synodi Nicænæ, 21. Antiochenæ, & 5. Chalcedonensis, ut in nulla Christiani orbis parte frequentius violentur, cum innumerae fiant Episcoporum translationes. Unde plurimorum in illâ Ecclesiâ malorum seminarium existit. Non enim tanto affectu Ecclesiæ, quam quis semel gubernandam suscepit, adhzret: non tam sedulo invigilat; non tam facile permanens opera aggreditur: libentius in Aula studia, quam in tuenda Ecclesiæ suæ jura propendet, qui Aulae beneficio ad pinguiorem se conscendere posse confidit: hoc ut assequatur, non solum magnatibus blanditur, sed obsequitur, etiam cum Ecclesiastici juris, & libertatis jacturâ: ambitione tenetur: hinc avaritiâ, illinc prodigalitate peccatur: ac demum futuri, non animarum, sed honoris, & divitiarum loci expectatio ita tempus, & cogitationem abripit, ut obsequiis suscepti